

Oikeusministeriö
kirjaamo.om@gov.fi

Lausuntopyyntö 6.10.2025 VN/33260/2024

Lausunto oikeusministeriölle työryhmän mietinnöstä ihmiskauppadirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpanosta

1 Asia

Oikeusministeriö on pyytänyt Helsingin poliisilaitokselta lausuntoa hallituksen esitykseen muotoon laaditusta työryhmän mietinnöstä "Ihmiskauppadirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2025:45)".

Esityksen valmisteluun on johtanut Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1712 ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelemisesta annetun direktiivin 2011/36/EU (muutosdirektiivi) muuttamisesta, joka on pantava kansallisesti täytäntöön viimeistään 15.7.2026.

Muutosdirektiivi sisältää säännöksiä koskien muun muassa ihmiskaupan määritelmää, ihmiskaupan uhrien tarjoamien palveluiden käytön kriminalisoimista, seuraamuksia luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille, ihmiskaupan uhrien auttamista ja tukemista, kansallisia ihmiskaupan torjunnan koordinaattoreita ja tietojenkeruuta ja tilastoja. Muutosdirektiivin tavoitteena on ihmiskaupan ehkäiseminen ja torjuminen sekä ihmiskaupan uhrien tukeminen. Jäsenvaltioiden on pantava muutosdirektiivin mukaiset velvoitteet kansallisesti täytäntöön viimeistään 15.7.2026.

2 Lausunto

Muutosdirektiivin ja siten työryhmän mietinnön ehdotukset perustuvat Suomea sitoviin kansainvälisiin velvoitteisiin. Ehdotetut rangaistavuuden alan laajennukset näyttäisivät olevan melko rajallisia, joten uusien tutkittavaksi tulevien rikostapausten määrä jäänee vähäiseksi tarkoittaen todennäköisesti muutamia tapauksia vuodessa. Helsingin poliisilaitos pitää ehdotettuja muutoksia selkeästi muotoiltuina, rakenteellisesti tarkoituksenmukaisesti toteutettuina nykyisten säännösten yhteyteen ja rangaistusasteikoiltaan niiden kanssa yhteensopivina. Helsingin poliisilaitos kannattaa kaikkia ehdotettuja muutoksia.

Ehdotettu uusi rangaistussäännös RL 25:3 d § ihmiskaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttö on ehdotettu rangaistavaksi vain tahallisenä. Nykyään on RL 20:8 §:ssä säädetty rangaistavaksi seksikaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttö. Sekin on säädetty rangaistavaksi lähtökohtaisesti vain tahallisenä, mutta rikoksesta tuomitaan sekin, jolla teon tehdessään on ollut syytä epäillä henkilön olevan parituksen tai ihmiskaupan kohteena. Mainittu eroa on kuitenkin pidettävä perusteltuna, koska seksikaupan

kohde on selkeämpi havaita verrattuna ihmiskaupan kohteeseen ja seksuaaliseen tekkoon ryhtyminen on yksiselitteisempi tunnusmerkistökijä kuin ihmiskaupan kohteena olevan henkilön suorittaman palvelun käyttäminen, mikä voi käsittää hyvinkin laajan ja kirjavan kategorian sinänsä tavanomaisia palveluita.

Helsingin poliisilaitos pitää kannatettavana sitä, että ehdotetun tunnusmerkistön mukaisesta rikoksesta rankaiseminen ei edellyttäisi, että pykälässä mainituista ihmiskaupasta tai törkeästä ihmiskaupasta olisi annettu lainvoimainen tuomio tai että ihmiskaupparikoksen tekijän henkilöllisyys tai muut yksityiskohdat olisi selvitetty. Tämä huomattavasti laajentaa säännöksen käyttöalaa ottaen huomioon erityisesti syyteoikeuden vanhentumisen asettamat haasteet ja sen, että ihmiskauppa- ja lähirikosten eli esirikosten esitutkinta- ja syyteharkinta on usein huomattavan pitkäkestoista.

Muista ehdotetuista kriminalisoinneista ei ole erityistä lausuttavaa.

Pakkokeinolakiin ja poliisilakiin lisättäisiin ehdotettu ihmiskaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttö televalvonnan, suostumusperusteisen televalvonnan ja peitellyn tiedonhankinnan peruserikoksiin, mikä edistää rikoksen estämistä ja selvittämistä.

Oikeudenkäymiskaareen ja esitutkintalakiin tehtävillä muutoksilla mahdollistettaisiin asianomistajakuulustelun tallentaminen todisteeksi oikeudenkäyntiä varten, jotta uhrin ei tarvitsi tulla henkilökohtaisesti kuultavaksi oikeudenkäyntiin. Tämä menettely edistää erityisen haavoittuvassa asemassa olevan uhrin suojelemista rikosprosessin haittavaikutuksilta.

Jari Liukku, poliisipäällikö, poliisikomentaja

Jouni Niskanen, rikostarkastaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 14.11.2025 klo 15:06. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Oikeusministeriö

Tiedoksi

Poliisihallitus

Lausunto

14.11.2025

Asiakirja: ID-25803382

Asia: POL-2025-146462

3 (3)

Helsingin poliisilaitos

Pasilanraito 11, PL 11, 00241 Helsinki

kirjaamo.helsinki@poliisi.fi

Puhelin 0295 470 011, Faksi 0295 411 622, poliisi.fi